

ЗАКОН О ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се здравствена заштита и систем здравства.

Члан 2.

Здравствена заштита у смислу овог закона је организована и свеукупна делатност друштва на очувању и унапређењу здравља грађана, спречавању, сузбијању и раном откривању болести, повреда и других поремећаја здравља и благовременом и ефикасном лечењу и рехабилитацији.

У обезбеђивању и спровођењу здравствене заштите учествују, самостално и програмски: грађанин као појединац и породица; предузеће, образовна и друга установа, хуманитарна, верска, спортска и друга организација, заједница и удружење; организација здравственог осигурања и здравствена служба и локална заједница, општина, град, аутономна покрајина и Република.

Члан 3.

Свеукупна делатност друштва у области здравствене заштите заснива се на примарној здравственој заштити у оквиру које се приоритетно обезбеђује: здравствена заштита групација становништва изложених повећаном ризику оболевања, здравствена заштита становништва у вези са спречавањем, сузбијањем, раним откривањем и лечењем најчешћих болести од већег социјално-медицинског значаја и спровођење обавезних мера колективне здравствене заштите и стручно-методолошког усмеравања и контроле здравствене службе.

Средства за спровођење здравствене заштите утврђене овим законом обезбеђују се у складу са законом.

Члан 4.

Сви грађани треба да чувају и унапређују своје здравље и здравље других лица и услове животне средине.

Грађанин је дужан да у границама својих знања и могућности пружи другоме прву помоћ и да по потреби обавести здравствену установу ради указивања медицинске помоћи.

Члан 5.

Ради обезбеђивања права грађана на здравствену заштиту утврђених законом и здравствене заштите утврђене овим законом, оснивају се здравствене установе у складу са овим законом.

Послове из здравствене делатности могу обављати и друге установе, предузећа и физичка лица, у складу са овим законом.

Стручно-медицинске мере, активности и поступке у обављању здравствене делатности и појединих послова здравствене делатности могу предузимати односно вршити само здравствени радници и здравствени сарадници који испуњавају услове утврђене овим законом.

Члан 6.

Над стручним радом у обављању здравствене делатности врши се стручни надзор.

Над законитошћу рада здравствених установа и других правних и физичких лица која обављају здравствену делатност врши се надзор.

II. ПРАВА ГРАЂАНА И КОЛЕКТИВНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Члан 7.

Здравственом заштитом групација становништва изложених повећаном ризику оболевања и здравственом заштитом у вези са спречавањем, сузбијањем, раним откривањем и лечењем најчешћих болести од већег социјално-медицинског значаја обухватају се:

- 1) деца до навршених 15 година живота; школска деца и студенти до краја прописаног редовног школовања, а најкасније до 26. године живота;
- 2) жене у вези са планирањем породице, трудноћом, порођајем и материнством;
- 3) лица старија од 65 година живота;
- 4) хендикепирана и инвалидна лица, незапослена лица пријављена организацији за запошљавање, која не остварују новчану накнаду по прописима о правима незапослених лица, материјално необезбеђена лица која примају материјално обезбеђење по прописима о социјалној заштити и заштити бораца, војних и цивилних инвалида рата као и чланови њихових породица, а која нису здравствено осигурана, корисници сталних новчаних помоћи и помоћи за смештај у установе социјалне заштите или друге породице и корисници помоћи члановима породице чији је хранилац на одслужењу војног рока;
- 5) друга лица од заразних болести, малигних обољења, шећерне болести, хемофилије, душевних болести и поремећаја, прогресивних нервно-мишићних обољења, церебралне парализе, мултипле склерозе, реуматске грознице, хипертензије, коронарне и церебро-васкуларне болести, системске аутоимуне болести, хроничне бубрежне инсуфицијенције и цистичне фиброзе и од других болести односно повреда у вези са пружањем хитне односно ургентне здравствене заштите.

Лица из става 1. овог члана имају право на здравствену заштиту која обухвата: превентивне, дијагностичке, терапијске и рехабилитационе здравствене услуге у здравственој установи, укључујући и превоз у хитним случајевима, лекове, помоћни материјал који служи за примену лекова и санитарски материјал потребан за лечење и ортопедска помагала према медицинским индикацијама.

Обим, садржај и начин спровођења здравствене заштите из става 2. овог члана, као и начин и услове за остваривање права лица из става 1. овог члана, утврђује Влада Републике Србије.

За спровођење здравствене заштите и става 1. овог члана Влада Републике Србије доноси посебне програме (за здравствену заштиту деце, школске деце и студената и за смањивање смртности одојчади и мале деце; за планирање породице и здравствену заштиту жена; за здравствену заштиту од заразних болести; за здравствену заштиту од малигних болести; за здравствену заштиту од душевних поремећаја и болести; здравствену заштиту од кардиоваскуларних болести; као и за спровођење програма Светске здравствене организације и за здравствену заштиту у другим приоритетним областима здравствене заштите).

Средства за обезбеђење здравствене заштите из ст. 1-4. овог члана, за лица која нису обухваћена обавезним здравственим осигурањем, обезбеђују се из буџета Републике.

Средства која се за здравствену заштиту, односно права здравствено неосигураних лица обезбеђују у буџету Републике Србије, преносе се Републичком заводу за здравствено осигурање.

Здравствену заштиту здравствено неосигураних лица спроводе здравствене установе и оснивачи других облика обављања здравствене делатности са којима Републички завод за здравствено осигурање односно филијала овог завода закључи уговор.

Члан 8.

Здравствена заштита, као општи интерес у области здравствене заштите, обухвата:

1. праћење услова живота и рада становништва и предлагање мера за њихово унапређивање;
2. спречавање, сузбијање и гашење епидемија заразних болести, као и спречавање односно отклањање здравствених последица проузрокованих елементарним и другим појавама и несрећама;
3. развој информационог система и прикупљање, обрада и анализа здравствено-статистичких и других података о: здравственом стању становништва, хигијенским приликама, организацији, раду, кадровима и пословању здравствених установа и др.;
4. стручно методолошки и доктринарни послови у вези са: праћењем и проучавањем здравственог стања и здравствене културе становништва, појединих групација становништва и

болести од већег социјално-медицинског значаја; радом и развојем здравствене службе; изградом, предлагањем и спровођењем програма за приоритетне здравствене проблеме; увођењем и применом нових доктрина и метода у складу са савременим достигнућима медицинске и других наука; радом референтних лабораторија и обезбеђивањем услова за рад републичких стручних комисија;

4а. организацију, поступак и начин обављања послова заједничког медицинског снабдевања лековима, медицинским средствима и медицинском опремом здравствених установа које послују средствима у државној својини;

5. организовање и спровођење надзора над стручним радом;

6. активности на омасовљењу добровољног давалаштва крви и спровођењу програма прикупљања резерви крви;

7. здравствени и други прегледи и мерења у вези са применом јонизујућих и нејонизујућих зрачења у здравственој заштити;

8. здравствени прегледи и оцена способности регрута за војну службу;

9. здравствена заштита лица са непознатим пребивалиштем;

10. подстицање активности хуманитарних организација и стручних и других савеза и удружења на пословима од општег интереса у области здравствене заштите;

11. изградња и опремање здравствених установа које је основала Република;

12. друге мере које нареди Влада Републике Србије у елементарним и другим већим непогодама и ванредним приликама.

Организацију, поступак и начин обављања послова из става 1. тачка 4а. овог члана ближе уређује министар за здравље.

Средства за остваривање општег интереса из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету Републике.

III. НАЧЕЛА, УСЛОВИ И ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 9.

Здравствена заштита се остварује у здравственој установи, на радном месту, у стану грађана и на другом месту кад за то постоји потреба.

Здравствена заштита у здравственим установама остварује се под условима и по поступку утврђеним овим законом и општим актом здравствене установе.

Здравствена заштита се остварује у другим облицима обављања здравствене делатности под условима и по поступку утврђеним овим законом за здравствену установу.

Здравствена установа дужна је да пружи здравствену заштиту у оквиру своје делатности свим грађанима у току дневног рада, а за хитне случајеве и ноћу.

Здравствени радник у оквиру својих могућности и знања дужан је указати хитну медицинску помоћ увек и на сваком месту.

Уколико здравствена установа није у могућности да пружи здравствену заштиту у оквиру своје делатности дужна је да грађанина упути у другу одговарајућу здравствену установу са најважнијим медицинским налазима и разлозима за упућивање.

За време штрајка здравствена установа је дужна да у зависности од делатности обезбеди континуирано и несметано: обављање редовних вакцинација према утврђеним роковима; спровођење хигијенско епидемиолошких мера за случај опасности избијања односно за време трајања епидемије заразне болести; дијагностику и терапију (и превоз) хитних, акутних и ургентних обољења; стања и повреда; снабдевање најважнијим лековима; исхрану хоспитализованих болесника, и друге видове неопходне медицинске и друге помоћи.

Члан 9а

Здравствена установа може да уведе дежурство (прековремени рад), ако увођењем рада у сменама, прерасподелом радног времена, или новим запошљавањем није у могућности да обезбеди непрекидну ванболничку и болничку здравствену заштиту.

Дежурство из става 1. овог члана може да се уведе ноћу, у дане државног празника и недељом.

Потребу увођења и обим дежурства утврђује директор здравствене установе.

Прековремени рад у смислу ст. 1. и 2. овог члана не може да траје дуже од десет часова недељно по запосленом.

Здравствени и други радници имају право на увећану зараду, за прековремени рад, у складу са законом и општим актом.

Члан 10.

Хируршке или друге медицинске интервенције, ако законом није другачије одређено, могу се предузети само по претходном пристанку оболелог или повређеног лица односно његовог родитеља, усвојиоца или ствараоца ако је то лице малолетно или лишено пословне способности.

Када је у опасности живот лица, хируршке и друге медицинске интервенције као неопходне могу се предузети по правилу на основу конзилијарног прегледа и без претходног пристанка лица из става 1. овог члана, ако је оболело или повређено лице у таквом стању да не може само донети одлуку или услед хитности није могуће прибавити пристанак родитеља, усвојиоца, односно стараоца.

Када специјалиста психијатар, односно специјалиста неуропсихијатар процени да је природа душевне болести код болесника таква да може да угрози живот болесника или живот других лица или имовину, може упутити болесника на болничко лечење а надлежни доктор медицине одговарајуће стационарне здравствене установе примити на болничко лечење без претходног пристанка самог болесника у складу са законом, с тим да наредног дана по пријему, конзилијум стационарне здравствене установе одлучи да ли ће се болесник задржати на болничком лечењу.

Уколико оболело или повређено лице, његов родитељ, усвојилац или старалац не пристану на предложену медицинску интервенцију, надлежни доктор медицине је дужан да им укаже на последице које могу да настану због одбијања медицинске интервенције.

Ако лица из става 4. овог члана не пристану на предложену медицинску интервенцију, дужна су да о томе дају писмену изјаву која се чува у документацији о лечењу, а ако одбију давање такве писмене изјаве сачиниће се о томе службена белешка.

Члан 11.

Грађанин има право да се на свој захтев упозна са документацијом о свом здравственом стању.

Грађанин има право да буде обавештен и о заштити свог здравља за случај избијања епидемија и других ванредних стања (опасности од јонизујућег зрачења, тровања и др.).

Здравствена установа је дужна да грађанина на његов захтев упозна са документацијом о његовом здравственом стању изузев у случајевима неповољне прогнозе исхода болести, о чему одлуку доноси надлежни доктор медицине и обавести о заштити здравља за случај избијања епидемија или других ванредних стања.

Министарство надлежно за послове здравља је дужно да о заштити здравља у случајевима из става 2. овог члана благовремено и истинито обавештава јавност.

Члан 12.

Здравствени и други радници дужни су да чувају професионалну тајну.

Под професионалном тајном, у смислу овог закона, подразумевају се подаци о здравственом стању болесника и узроцима, околностима и последицама тог стања.

Подаци из става 2. овог члана не могу се давати другим особама нити објављивати на начин којим се открива идентитет болесника на кога се односе.

Дужности чувања професионалне тајне здравствени и други радник може бити ослобођен од самог болесника или одлуком надлежног суда.

Изузетно, доктор медицине односно доктор стоматологије, на захтев чланова уже породице, може им саопштити податке о здравственом стању болесника кога лечи.

Чланом уже породице из става 5. овог члана сматрају се: брачни друг, деца (брачна, ванбрачна и усвојена или узета на издржавање) и родитељи.

Члан 13.

За време лечења и остваривања других видова здравствене заштите у здравственим установама, грађани су дужни да се придржавају општих аката здравствене установе о условима боравка и понашања у њој.

У случају да грађанин на стационарном лечењу захтева да прекине то лечење и поред упозорења доктора медицине на могуће последице због овакве одлуке, дужан је да о томе да писмену изјаву.

Уколико грађанин из става 1. овог члана одбије да да писмену изјаву, сачиниће се о томе службена белешка.

Члан 14.

Односи између здравственог радника и грађанина, приликом остваривања здравствене заштите, заснивају се на међусобном уважавању и чувању достојанства личности.

Грађанин који није задовољан пруженом здравственом услугом, односно поступком радника здравствене установе може поднети приговор здравственом раднику који руководи процесом рада или директору.

Приговор се подноси усмено на записник или писмено.

Одлука по приговору из става 2. овог члана доноси се у року од пет дана и доставља подносиоцу приговора.

Грађанин незадовољан одлуком из става 4. овог члана може се обратити здравственој инспекцији.

IV. ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ

Члан 15.

Здравствену делатност обављају здравствене установе.

Здравствену установу може основати свако правно и физичко лице, ако овим законом није другачије уређено.

Здравствене установе чијом се делатношћу обезбеђује остваривање права грађана утврђених законом и здравствена заштита утврђена чл. 7. и 8. овог закона, оснива Влада Републике Србије у складу са планом мреже здравствених установа.

План мреже здравствених установа доноси Влада Републике Србије.

План мреже здравствених установа из става 5. овог члана доноси се на основу: (1) стратегије, циљева и програма здравствене заштите и неопходне свеобухватности у њиховом спровођењу, (2) послова и задатака које поједине здравствене установе обављају у спровођењу здравствене заштите, (3) здравственог стања, броја и старосне структуре становништва, (4) неопходне доступности у здравственој заштити, (5) степена урбанизације и развијености појединих подручја, (6) броја и распореда здравствених установа и других облика обављања здравствене делатности, која су основала друга правна и физичка лица, као и (7) исказаних потреба организација здравственог осигурања.

Планом мреже из става 5. овог члана утврђује се врста, број, структура и распоред здравствених установа и болесничких постеља, као и референтне здравствене установе.

Влада Републике Србије може одлучити да се одређене здравствене установе укину, споје или поделе на начин и у оквиру капацитета предвиђених планом мреже здравствених установа.

Кад друга правна и физичка лица оснивају установе одређене овим законом са делокругом утврђеним овим законом, у погледу услова за њихово оснивање примењује се овај закон и акти министарства надлежног за послове здравља.

Члан 15а

Здравствени радник који није у радном односу може основати други облик обављања здравствене делатности, и то: лекарску, односно стоматолошку ординацију, диспанзер, здравствени кабинет, здравствену станицу, здравствено саветовалиште, апотеку, лабораторију, патронажну службу, поликлинику, службу кућног лечења и здравствене неге и амбуланту и медицинске сестре - техничаре за медицинску негу.

На оснивање и рад других облика обављања здравствене делатности из става 1. овог члана примењују се прописи о приватним предузетницима, ако овим законом није другачије одређено.

Друга правна лица могу обављати здравствену делатност за своје запослене преко својих организационих јединица, ако испуњавају услове прописане овим законом и прописима донетим на основу овог закона, за обављање здравствене делатности у другим облицима обављања здравствене делатности.

Послове здравствене заштите, услове и начин њиховог обављања у облицима обављања здравствене делатности из ст. 1. и 3. овог члана ближе утврђује министар за здравље.

Члан 15б

Општина прати здравствено стање становништва на свом подручју и стара се о унапређивању услова којима се доприноси очувању и унапређивању здравља грађана у општини.

Члан 16.

Здравствена установа и други облик обављања здравствене делатности може почети са радом и обављати здравствену делатност, ако има:

- одређен број здравствених радника, са положеним стручним испитом, одговарајућег степена стручне спреме, за одређене послове и са одговарајућом специјалношћу или научним или наставним звањем;

- опрему и уређаје за савремено и безбедно пружање здравствене заштите и здравствених услуга;

- одговарајуће врсте и количине лекова и других средстава за превенцију, дијагностику, лечење и рехабилитацију, и

- одговарајуће просторије за пријем оболелих, односно здравих, за пружање здравствене заштите, за чување лекова, за смештај болесника и др.

Друга правна лица која обављају здравствену делатност утврђену у члану 15а став 1. овог закона треба да имају и потребан број запослених здравствених радника са пуним радним временом одговарајућег степена стручне спреме за обављање тих послова.

Ближе услове из става 1. овог члана прописује министарство надлежно за послове здравља.

Члан 17.

Факултети здравствене струке могу обављати здравствену делатност преко својих организационих јединица ако испуњавају овим законом утврђене услове за клинику, институт или завод у погледу кадрова, простора и опреме.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује министарство надлежно за послове здравља.

Члан 18.

Здравствена установа може почети са радом и обављати делатност када министарство надлежно за послове здравља утврди да су испуњени прописани услови.

Друга правна лица могу обављати здравствену делатност када министарство надлежно за послове здравља утврди да су испуњени прописани услови.

Други облик обављања здравствене делатности може почети са радом и обављати здравствену делатност када министарство надлежно за послове здравља утврди да су испуњени прописани услови и када се упише у именик које се води у складу са законом.

Члан 19.

На оснивање, управљање, руковођење, надзор над законитошћу рада и укидање здравствених установа, примењују се одредбе закона којим се уређује систем јавних служби, ако овим законом није другачије уређено.

У погледу права, обавеза и одговорности запослених у здравственој установи примењују се прописи о радним односима у предузећима и колективни уговор.

Члан 20.

Здравствене установе као и сва друга правна и физичка лица која обављају здравствену делатност дужни су да воде медицинску документацију и евиденције и да достављају индивидуалне, збирне и периодичне извештаје надлежном заводу за заштиту здравља.

Медицинску документацију, евиденције и извештаје из става 1. овог члана прописује министарство надлежно за послове здравља.

А. Врсте здравствених установа и њихова делатност

Члан 21.

Здравствене установе су:

- 1) дом здравља,
- 2) апотека,
- 3) болница,
- 4) завод,
- 5) завод за заштиту здравља,
- 6) клиника,
- 7) институт,
- 8) апотекарска установа,
- 9) здравствени центар,
- 10) клиничко-болнички центар и
- 11) клинички центар.

Члан 22.

Здравствену заштиту и послове здравствене делатности здравствене установе спроводе на начелу јединства превентивних, дијагностичко-терапијских и рехабилитационих мера, као и на начелима свеобухватности, доступности, непрекидности, ефикасности и достигнућима медицинске и других наука.

Здравствена установа у оквиру своје делатности дужна је да:

- прати и проучава здравствено стање становништва и здравствену културу и хигијенске прилике и предлаже мере за њихово санирање;
- спроводи мере здравственог васпитања на формирању понашања које води унапређењу и очувању здравља;
- истражује и открива узроке и појаве ширења обољења и повреда као и начин и мере њиховог спречавања, сузбијања, раног откривања, ефикасног и квалитетног лечења, рехабилитације и спречавања инвалидности;
- прати и спроводи стручно и научно утврђене методе дијагностике, лечења и рехабилитације а нарочито утврђене стручно-методолошке и доктринарне критеријуме (протоколе);
- организује и спроводи стручно усавршавање здравствених радника, здравствених сарадника и осталих радника;
- спроводи програме здравствене заштите;
- утврђује и спроводи мере у елементарним непогодама и другим ванредним стањима;
- спроводи мере ради спречавања нежељених компликација и последица при пружању здравствене заштите, као и мере опште сигурности за време боравка грађана у здравственој установи и да обезбеди сталну контролу спровођења ових мера;
- организује и спроводи унутрашњи надзор над стручним радом.

Клинике, институти, заводи и заводи за заштиту здравља поред мера из става 2. овог члана врше и:

- испитивања и примену нових метода превенције, дијагностике, лечења и рехабилитације;
- утврђују стручно-медицинске и доктринарне ставове и пружају стручно-методолошку помоћ у њиховом спровођењу;
- врше уже специјализоване превентивне, дијагностичке, терапеутске и рехабилитационе здравствене услуге у амбулантно-поликлиничким и болничким условима; и
- школовање, стручно усавршавање, специјализацију и ужу специјализацију здравствених радника и здравствених сарадника.

Ради обједињеног обављања примарне и стационарне здравствене делатности у области здравствене заштите жена, деце и пнеумофтизиолошке здравствене заштите и др. ове области могу се организовати у здравственој установи као јединствене функционалне и радне целине.

Члан 23.

Ради обављања послова из чл. 7. и 8. став 1. ал. 3. до 5. и 7. овог закона, здравствене установе (референтне здравствене установе) треба да испуњавају и следеће услове:

1. да имају организовану службу, односно кадрове за праћење, проучавање и евакуацију здравствене заштите и здравствене службе у области за коју су основане;
2. да у свом раду примењују најсавременија достигнућа медицинске науке и праксе;
3. да имају признате резултате у фундаменталном и примењеном научноистраживачком раду;
4. да имају остварене резултате у обављању уже специјализоване здравствене заштите;
5. да имају остварене резултате у области стручног усавршавања, последипломског усавршавања, специјализације и уже специјализације у струци;
6. да су, када је то предвиђено, израдили односно учествовали у изради програма здравствене заштите за одређену област здравствене заштите односно грану медицине, стоматологије и фармације.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује министарство надлежно за послове здравља.

1) Дом здравља

Члан 24.

Дом здравља спроводи мере примарне здравствене заштите на територији једне или више општина.

У области примарне здравствене заштите дом здравља приоритетно спроводи превентивне мере здравствене заштите.

Мере примарне здравствене заштите дом здравља спроводи на начелима јединства здравствене заштите, тимског рада, примене диспанзерских, епидемиолошких и социјално медицинских метода.

Дом здравља у спровођењу примарне здравствене заштите остварује сарадњу са општином, организацијом здравственог осигурања, другом установом, предузећем, хуманитарним, спортским, верским и др. организацијама и удружењима и другим здравственим установама.

Члан 25.

Ради што успешнијег спровођења примарне здравствене заштите дом здравља обезбеђује услове за здравствену заштиту породице као целине.

У обављању делатности дом здравља спроводи здравствену заштиту:

- на спречавању, откривању, сузбијању и лечењу заразних болести и других акутних и хроничних болести, повреда и поремећаја здравља, посебно оних од већег социјално-медицинског значаја;
- на планирању породице и развијању хуманих и одговорних односа међу половима;
- лекарске прегледе лица пре ступања на рад и систематске и контролне прегледе радника, прати и проучава појаву професионалних обољења, ради на откривању болести и повреда радника, проучава и предузима мере за њихово спречавање, оцењује и контролише радну способност радника и привремену неспособност према месту рада радника и на другим пословима од значаја за здравствену заштиту радника.

Члан 26.

Дом здравља обавља здравствену делатност најмање у следећим областима:

- здравственог васпитања,
- опште медицине,
- здравствене заштите жена,
- здравствене заштите деце,
- поливалентне патронаже,
- стоматолошке здравствене заштите,
- лабораторијске дијагностике,
- рендген дијагностике,
- кућног лечења и здравствене неге,
- хитне медицинске помоћи.

Уколико на територији на којој дом здравља обезбеђује здравствену заштиту постоји друга здравствена установа која спроводи здравствену заштиту из области наведене у ставу 1. овог члана, дом здравља може да обавља здравствену делатност из те области уколико је то предвиђено планом мреже здравствених установа.

Планом мреже здравствених установа може се утврдити да дом здравља обавља делатност и из других области и специјалистичких грана (хигијенско-епидемиолошка заштита, пнеумофтизиолошка заштита, медицина рада, физикална медицина и рехабилитација, медицинско снабдевање и др.).

Ради обезбеђивања доступне здравствене заштите, у већим или удаљеним насељима или већим предузећима и установама дом здравља може организовати здравствене станице или здравствене амбуланте, у складу са критеријумима утврђеним планом мреже здравствених установа.

2) Апотека

Члан 27.

Апотека у оквиру своје делатности:

1. врши медицинско снабдевање становништва, здравствених установа и других организација лековима и помоћним лековитим средствима и даје упутство за њихову правилну употребу, на основу планова набавке лекова и помоћних лековитих средстава за редовне и ванредне потребе;

2. израђује магистралне лекове и галенске препарате;

3. прати савремена стручна и научна достигнућа у области фармакотерапије и пружа грађанима информације о правилној употреби лекова и хигијенско-дијететичких средстава.

За обављање своје делатности аптека може организовати огранак апотеке или јединицу за издавање готових лекова, галенску или другу лабораторију.

3) Болница

Члан 28.

Болница обавља поликлиничку и стационарну здравствену делатност.

Болница обавља здравствену делатност по правилу као наставак дијагностике, лечења и рехабилитације у дому здравља и када су због сложености и тежине обољења потребни посебни услови у погледу кадрова, опреме и смештаја.

Болница је дужна да сарађује и пружа стручну помоћ дому здравља на спровођењу мера примарне здравствене заштите.

Стационарна и специјалистичко-консултативна делатност болнице чине јединствену функционалну и организациону целину.

Болница може бити општа и специјална.

Општа болница пружа здравствену заштиту лицима свих узраста оболелим од разних врста болести.

Специјална болница пружа здравствену заштиту лицима одређених добних група, односно оболелим од одређених болести.

Члан 29.

Општа болница може обављати делатност ако испуњава и следеће услове:

1) да спроводи специјалистичко-консултативну и стационарну здравствену делатност најмање из интерне медицине, педијатрије, опште хирургије и акушерства и гинекологије, уколико планом мреже здравствених установа није другачије уређено;

2) да има службу за клиничко-биохемијска испитивања и радиолошку дијагностику и физикалну медицину и рехабилитацију;

3) да има службу анестезиологије са реаниматологијом и организовану интензивну негу;

4) да има службу клиничке патологије, трансфузије крви, медицинско снабдевање лековима и санитарским материјалом, односно да је обезбедила обављање ових послова преко других здравствених установа;

5) да има обезбеђену изолацију оболелих од заразних болести у случају када нема организовано одељење за акутне заразне болести;

6) да има обезбеђен одговарајући смештај за оболеле од акутних психоза, ако нема организовано одељење за неуропсихијатрију.

Специјална болница може обављати делатност ако спроводи специјалистичко-поликлиничку делатност из одговарајућих области и испуњава услове из става 1. тач. 2) и 4) овог члана или ако је обезбедила обављање тих послова преко других здравствених установа.

Специјална болница може обављати делатност ако испуњава услове које пропише Министарство надлежно за послове здравља.

Општа односно специјална болница може обављати делатност и у току дневног рада (дневна болница).

4) Завод

Члан 30.

Завод обавља здравствену делатност из једне или више грана медицине, фармације или стоматологије односно области здравствене заштите или за поједине групације становништва.

Завод се може основати: за трансфузију крви, специјализовану рехабилитацију, за здравствену заштиту радника, за пнеумо-фтизиолошку заштиту, за онколошку здравствену заштиту, за хитну медицинску помоћ, за кожно-венеричне болести, за кућну негу и лечење, за испитивање и контролу лекова, за стоматологију, за геронтологију, медицину спорта, заштиту менталног здравља, здравствену заштиту студената, за производњу серума и вакцина и др.

Завод може да спроводи болничко лечење и болничку рехабилитацију ако испуњава услове за специјалну болницу.

Завод може организовати медицинско снабдевање за своје болеснике под условима утврђеним овим законом за апотеку.

Члан 31.

Завод који у обављању делатности користи природни фактор лечења (гас, минерална вода, пелоид и др.) дужан је да у току коришћења природног фактора прати његова лековита својства и најмање једном у три године изврши поновно испитивање његове лековитости у референтној здравственој установи.

Завод који у обављању делатности користи претежно природни фактор лечења је природно лечилиште у смислу овог закона.

Члан 32.

Завод за трансфузију крви врши прикупљање и прераду крви од добровољних давалаца крви, прати и проучава стање у области трансфузиологије, предлаже и спроводи мере за унапређивање добровољног даваштва крви и службе трансфузије крви.

У циљу обезбеђивања потребних количина крви и продуката од крви за редовно лечење оболелих и повређених и стварање неопходних резерви за потребе у рату, у случају елементарних и других већих непогода и других ванредних прилика, Влада Републике Србије доноси програм прикупљања резерви крви којим се утврђују задаци здравствених и других установа које учествују у спровођењу програма, потребе које се обезбеђују прикупљањем крви и минимални нормативи резерви крви, као и обим и начин обезбеђивања средстава.

Завод за трансфузију крви који је у смислу члана 23. овог закона одређен као референтна здравствена установа обавља поред послова из става 1. овог члана и следеће послове:

- координира стручни рад завода за трансфузију и других здравствених установа које имају службу за трансфузију крви;

- предлаже програм прикупљања крви и програм развоја службе трансфузије крви и организује њихово спровођење;

- спроводи научна истраживања из своје делатности;
- утврђује потребне мере и координира и обавља делатност у ванредним приликама.

5) Завод за заштиту здравља

Члан 33.

Завод за заштиту здравља прати, истражује и проучава здравствено стање и здравствену културу становништва, стање и квалитет животне средине, узроке, појаве и ширења заразних и других болести социјално-медицинског значаја, утицаје еколошких фактора на здравље, као и организацију, рад и развој здравствене службе и предлаже и предузима одговарајуће мере у циљу заштите и унапређења здравља људи.

Делатност завода за заштиту здравља обухвата најмање:

- социјалну медицину са организацијом здравствене службе, здравствено васпитање, здравствену статистику, информатику и економику у здравству;
- епидемиологију са микробиологијом, паразитологијом и вирусологијом;
- хигијену са заштитом животне средине; и
- дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију.

Завод за заштиту здравља, који је у смислу члана 23. овог закона одређен као референтна здравствена установа, обавља поред послова из ст. 1. и 2. овог члана и следеће послове:

- координира стручни рад завода за заштиту здравља и других здравствених установа које обављају хигијенско-епидемиолошку и социјално-медицинску делатност у Републици;
- изучава и у сарадњи са другим здравственим установама предлаже дугорочну стратегију здравствене заштите и методолошки руководи одговарајућим плановима и програмима у њеном спровођењу;
- утврђује потребне мере и врши њихово спровођење у елементарним и другим већим непогодама и другим ванредним приликама.

6) Клиника

Члан 34.

Клиника обавља специјализовану, поликлиничку и болничку здравствену делатност из одређене гране медицине односно стоматологије.

Изузетно клиника из одређене гране стоматологије може обављати само специјализовану поликлиничку здравствену делатност.

Клиника може обављати делатност ако има у радном односу најмање пет радника у звању научног сарадника или у вишем звању, од којих су најмање два наставника медицинског факултета односно стоматолошког факултета.

Клиника обавља и образовну и научноистраживачку делатност, у складу са законом.

Клиника може организовати медицинско снабдевање за своје болеснике, под условима предвиђеним овим законом за апотеку.

7) Институт

Члан 35.

Институт обавља специјализовану, поликлиничку и болничку или само специјализовану, поликлиничку здравствену делатност.

Институт се може основати за обављање делатности из једне или више грана медицине, односно стоматологије, односно области здравствене заштите.

Институт обавља и образовну и научноистраживачку делатност, у складу са законом.

Институт може обављати делатност ако, у складу са прописима о научној делатности и овим законом, има одговарајуће кадрове, опрему и просторије.

Институт који спроводи болничко лечење и болничку рехабилитацију испуњава услове прописане овим законом за специјалну болницу.

Институт може организовати медицинско снабдевање за своје болеснике, под условима предвиђеним овим законом за апотеку.

8) Апотекарска установа

Члан 36.

Апотекарска установа обавља делатност две или више апотека, утврђену овим законом.

9) Здравствени центар

Члан 37.

Здравствени центар обавља најмање делатност дома здравља и болнице, утврђених овим законом, у складу са планом мреже здравствених установа.

Здравствени центар може обављати и делатност апотекарске установе, уколико је то утврђено планом мреже.

10) Клиничко болнички центар

Члан 38.

Клиничко болнички центар обавља поликлиничку и стационарну здравствену делатност из више грана медицине односно области као и специјализовану поликлиничку и болничку здравствену делатност најмање из једне гране медицине односно области здравствене заштите.

Гране медицине односно области здравствене заштите из става 1. овог члана утврђују се планом мреже здравствених установа.

11) Клинички центар

Члан 39.

Клинички центар обавља специјализовану поликлиничку и болничку здравствену делатност из више грана медицине односно области здравствене заштите.

Клинички центар обавља образовну и научно-истраживачку делатност, у складу са законом.

Гране медицине односно области здравствене заштите из ст. 1. и 2. овог члана утврђују се планом мреже здравствених установа.

Б. Заједничке одредбе о здравственим установама

Члан 40.

Поред здравствених установа из чл. 34. и 35. овог закона научноистраживачку и образовну делатност у складу са законом, могу обављати и друге здравствене установе.

Образовну делатност здравствена установа може да обавља ако закључи уговор са одговарајућим факултетом односно школом.

Уговор из става 2. овог члана здравствена и образовна установа закључују у складу са критеријумима и мерилима које заједнички утврде министарства надлежна за послове здравља и просвете.

Члан 40а

Забрањено је рекламирање и оглашавање стручно медицинских поступака и метода здравствене заштите у средствима јавног информисања.

Резултати у примени стручно медицинских поступака и метода здравствене заштите могу се саопштавати само на стручним скуповима и објављивати у стручним и научним часописима и публикацијама.

Члан 41.

Здравствене установе и друга правна лица која обављају здравствену делатност, ради унапређења рада, економике пословања и остваривања других задатака и циљева од заједничког интереса могу основати опште удружење здравствених усанова.

Општем удружењу здравствених усанова могу приступити и друга правна лица која обављају делатност од интереса за здравство.

Статутом општег удружења уређују се унутрашња организација, састав, избор и начин одлучивања органа, финансирање и др.

В. Информациони систем

Члан 42.

Ради планирања и ефикасног управљања системом здравствене заштите као и ради прикупљања и обраде података у вези са здравственим стањем становништва, стањем и квалитетом животне средине, здравственом службом и здравственим осигурањем, организује се здравствени информациони систем.

Здравствени информациони систем из става 1. овог члана је јединствен у Републици.

Планом мреже здравствених усанова одређује се здравствена усанова која, у сарадњи са заводима за заштиту здравља и другим здравственим усановама, организује рад информационог система и предлаже програме рада и развоја овог система.

Програме из става 3. овог члана доноси Влада Републике Србије.

Г. Обезбеђивање средстава за рад здравствених усанова

Члан 43.

Здравствена усанова стиче средства за рад од:

- организације здравственог осигурања,
- буџета,
- продаје услуга и производа,
- обављања научноистраживачке и образовне делатности,
- промета робе,
- издавања под закуп слободног капацитета,
- легата,
- поклона,
- завештања, и
- других извора.

Члан 44.

Здравствена усанова и сва друга правна и физичка лица која обављају здравствену делатност стичу средства за рад извршењем програма здравствене заштите према врстама, обиму и квалитету здравствених услуга, који се вреднују ценама појединачних услуга, програма у целини или по становнику, односно броју опредељених грађана.

Члан 45.

Здравствена усанова и сва друга правна и физичка лица која обављају здравствену делатност, равноправни су у стицању средстава за рад од организације здравственог осигурања.

Члан 46.

Цене појединачних услуга, односно програма утврђују уговором здравствена усанова односно друга правна и физичка лица која обављају здравствену делатност и организација за здравствено осигурање.

Цене здравствених услуга које нису обухваћене уговором из става 1. овог члана утврђује здравствена установа, односно правно или физичко лице које обавља здравствену делатност на основу критеријума утврђених у складу са законом.

Цене појединачних услуга, односно програма здравствених установа за које су средства обезбеђена у буџету Републике утврђују се уговором између здравствене установе и министарства надлежног за послове здравља.

Здравствене услуге које се, на захтев корисника, пружају под посебним условима преко стандарда утврђених у уговору између здравственог осигурања и здравствене установе, корисник доплаћује.

Члан 47.

Накнаду за пружену хитну медицинску помоћ плаћа Република ако здравствена установа ову услугу не наплати од организације здравственог осигурања у року од 60 дана од дана испостављене фактуре. Исплатом накнаде Република стиче право да од организације здравственог осигурања тражи повраћај исплаћеног.

Члан 48.

Држављанин земље са којим није закључен уговор о социјалном осигурању сам сноси трошкове за пружену хитну медицинску помоћ или друге здравствене услуге, ако законом или међународним уговором није другачије одређено.

Ако здравствена установа не наплати накнаду за пружену хитну медицинску помоћ од страног држављанина из става 1. овог члана, због тога што он нема средстава, здравствена установа ову накнаду наплаћује из буџета Републике, с тим што захтев за исплату са документацијом о пруженој хитној медицинској помоћи и о страном држављанину подноси министарству надлежном за послове здравља.

По извршеној исплати накнаде трошкова здравствене заштите из става 2. овог члана министарство надлежно за послове здравља предузима мере преко надлежних дипломатских органа да од страног држављанина наплати ове трошкове у корист буџета Републике.

Начин и поступак наплате трошкова из ст. 1. и 2. овог члана од страног држављанина, односно из буџета Републике утврђује министарство надлежно за послове здравља.

Д. Органи здравствене установе

Члан 49.

Органи здравствене установе су: директор, управни и надзорни одбор.

Статутом здравствене установе уређују се: делатност, унутрашња организација, управљање, пословање, услови за именовање директора, као и друга питања од значаја за рад установе.

Здравствена установа може имати и заменика директора.

Директора и заменика, управни и надзорни одбор здравствених установа које у оквиру своје делатности обављају и образовну и научноистраживачку делатност и Завода за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова именује и разрешава Влада Републике Србије, а осталих здравствених установа чији је оснивач Република министарство надлежно за послове здравља, а за здравствене установе чији су оснивачи друга правна и физичка лица оснивач.

На статуте здравствених установа које у оквиру своје делатности обављају и образовну и научноистраживачку делатност и Завода за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, које доноси управни одбор, сагласност даје Влада Републике Србије, а за остале здравствене установе чији је оснивач Република министарство надлежно за послове здравља.

Управни одбор здравствене установе која послује средствима у државној својини доноси статут уз сагласност оснивача.

Надзорни одбор врши надзор над радом и пословањем здравствене установе.

V. НАДЗОР НАД РАДОМ ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА

Члан 50.

Надзор над радом здравствених установа, других облика здравствене делатности и других правних лица која обављају здравствену делатност врши се као:

- надзор над законитошћу рада,
- надзор над стручним радом.

Надзор над променом закона, других прописа и општих аката као и над спровођењем прописаних мера у области здравствене заштите врши здравствена инспекција.

A. Надзор над законитошћу рада

Члан 51.

Директор здравствене установе одговоран је за законитост рада и пословање здравствене установе.

Надзор над законитошћу рада здравствених установа врши министарство надлежно за послове здравља.

B. Надзор над стручним радом

Члан 52.

Ради увида у квалитет стручног рада, спровођење стручно медицинских доктрина као и провере услова за обављање здравствене делатности врши се надзор над стручним радом здравствених установа, здравствених радника и здравствених сарадника.

Надзор над стручним радом из става 1. овог члана врши се и у другим облицима обављања здравствене делатности и другим правним лицима која обављају здравствену делатност.

Члан 53.

Здравствени радници и здравствени сарадници за стручни рад одговарају стручном руководиоцу организационе јединице односно службе, односно руководиоцу тима здравствених радника.

Стручни руководилац из става 1. овог члана за свој и рад јединице, односно службе одговара директору здравствене установе.

Члан 54.

Надзор над стручним радом врши се као спољни надзор и као унутрашњи надзор.

Спољни надзор над стручним радом обавља министарство надлежно за послове здравља преко истакнутих здравствених радника односно здравствених установа и факултета.

Спољни надзор може бити редован и ванредан.

Редован   надзор   се   врши   стално.

Члан 55.

Здравствена установа дужна је да обезбеди сталан унутрашњи надзор као и спољну контролу квалитета рада лабораторије, у складу са овим законом.

Члан 56.

Министарство надлежно за послове здравља може забранити обављање одређених послова здравственој установи или њеном делу и другим облицима обављања здравствене делатности, у потпуности или делимично, ако на основу извештаја о извршеном надзору над стручним радом утврди да су недостаци у раду такве природе да могу изазвати теже последице по здравље грађана.

Члан 57.

Надзор над стручним радом здравствених радника и здравствених сарадника са високом стручном спремом врши се и провером њихове оспособљености за примену савремених достигнућа медицине и других наука.

Организацију и начин спровођења провере из става 1. овог члана утврђује министарство надлежно за послове здравља, по прибављеном мишљењу Српског лекарског друштва, Фармацеутског друштва и одговарајућег факултета и републичке организације за здравствено осигурање.

Члан 58.

Захтев да се изврши надзор над стручним радом може поднети грађанин, предузеће, установа, организација здравственог осигурања, надлежни орган управе и правосудни орган.

Захтев се подноси министарству надлежном за послове здравља.

Министарство из става 2. овог члана разматра захтев за вршење надзора над стручним радом и о свом закључку обавештава подносиоца захтева, о утврђеном чињеничном стању и предузетим мерама.

Члан 59.

Министар надлежан за послове здравља донеће прописе о утврђивању начина, поступка и организације спровођења спољног и унутрашњег надзора над стручним радом, као и ближим условима које треба да испуњавају лица која обављају стручни надзор, о мерама за отклањање уочених недостатака и другим питањима од значаја за спровођење надзора над стручним радом.

В. Здравствена инспекција

Члан 60.

Здравствена инспекција врши надзор над спровођењем закона, других прописа и општих аката, као и над спровођењем прописаних мера у области здравствене заштите који се односе на:

1) усаглашеност организације и рада здравствених установа и других облика обављања здравствене делатности са одредбама овог закона;

2) остваривање здравствене заштите грађана у здравственим установама, односно другим облицима обављања здравствене делатности;

3) спровођење налога донетих при вршењу надзора над стручним радом здравствених радника и здравствених сарадника;

4) и друге послове управног надзора у складу са законом.

Република обезбеђује вршење послова здравствене инспекције.

Инспекцијски надзор врше здравствени инспектори.

Послове здравственог инспектора може да врши лице које има завршен медицински, стоматолошки, фармацеутски или правни факултет и положен стручни испит.

Члан 60а

Трошкове настале у поступку по захтеву странке сноси подносилац захтева.

Министар за здравље прописује начин утврђивања висине трошкова из става 1. овог члана.

Члан 61.

У вршењу послова здравствене инспекције здравствени инспектор је овлашћен да:

1) остварује непосредан увид и тражи потребне податке и извештаје о извршавању закона, других прописа и општих аката;

2) забрани спровођења мера и радњи које су супротне закону или на закону заснованим прописима;

3) нареди да се утврђене неправилности и недостаци отклоне у одређеном року;

4) нареди да се у одређеном року изврши прописана мера која није извршена;

5) забрани самостални рад здравственом раднику који нема положен стручни испит, или обавља делатност супротно закону;

6) забрани рад здравствене установе односно њеног дела или другог облика обављања здравствене делатности и здравствену делатност другог правног лица уколико обављају делатност супротно закону и на закону заснованим прописима или не спроводе налоге дате при вршењу надзора над стручним радом, док се не отклоне недостаци који су били разлог за изрицање забране, односно док се не испуне законом прописани услови за обављање делатности;

7) забрани рад и предузме друге мере против правних и физичких лица која обављају здравствену делатност без одобрења надлежних органа;

8) забрани рад до 60 дана правним и физичким лицима која обављају здравствену делатност, а не испуњавају законом прописане услове у погледу кадрова, опреме, просторија и лекова.

VI. ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ

1. Заједничке одредбе

Члан 62.

Стручно-медицинске мере, поступке и активности у здравственој делатности, у зависности од њихове сложености, обављају здравствени радници и здравствени сарадници са одговарајућом школском спремом и положеним стручним испитом, а одређене послове и задатке и са одговарајућом специјализацијом.

Здравствени радник је лице са завршеном медицинском школом или другом школом медицинске односно здравствене струке, као и лице са завршеним медицинским, стоматолошким и фармацеутским факултетом, и које испуњава и друге услове утврђене овим законом.

Здравствени сарадник је лице са завршеним средњим односно вишим или високим образовањем других занимања која обавља одређене послове здравствене делатности у здравственој установи.

Члан 63.

Здравствени радници у зависности од степена школске спреме и послова здравствене делатности које обављају су:

1. доктор медицине, доктор стоматологије, дипломирани фармацеут, дипломирани фармацеут - медицински биохемичар;
2. виша медицинска сестра, виши медицински техничар, виши здравствени техничар (са ближом ознаком смера) и виши зубар;
3. медицинска сестра - техничар, лабораторијски техничар, фармацеутски техничар, зубни техничар (са ближом ознаком смера) утврђеног законом.

Члан 64.

За вршење здравствене делатности здравствени радник мора да има:

1. доктор медицине - завршен медицински факултет, доктор стоматологије - стоматолошки факултет, а дипломирани фармацеут и дипломирани фармацеут - медицински биохемичар - фармацеутски факултет, а за одређене послове и задатке и одговарајућу специјализацију;
2. виша медицинска сестра - виши медицински техничар и виши здравствени техничар и виши зубар - завршену одговарајућу вишу медицинску школу;
3. здравствени радник из тачке 3. члана 63. овог закона - завршену средњу медицинску школу одговарајућег смера.

Члан 65.

Здравствени радници приликом пријема дипломе о завршеном школовању а здравствени сарадници приликом пријема на рад у здравствену установу, дужни су да потпишу изјаву - заклетву да ће се у обављању свога позива придржавати начела утврђених у Хипократовој заклетви и Кодексу етике здравствених радника.

Члан 66.

Здравствене установе, други облици обављања здравствене делатности и здравствени радници запослени у њима, у спровођењу здравствене заштите су дужни да примењују само проверене и научно доказане методе и поступке у превенцији, дијагностици, лечењу и рехабилитацији болести.

Нове методе и поступци у спровођењу здравствене заштите, могу се уводити уз сагласност одговарајуће референтне здравствене установе, а на основу мишљења министарства надлежног за послове здравља и одговарајућег факултета здравствене струке.

Члан 67.

Забрањено је обављање здравствене делатности од стране лица која се у смислу овог закона не сматрају здравственим радницима и здравственим сарадницима.

Члан 68.

Здравствени радници и здравствени сарадници, као и други радници, не смеју напустити радно место док им се не обезбеди замена, иако је њихово радно време истекло, уколико би се тиме нарушио процес пружања медицинске помоћи и угрозило човеково здравље.

2. Приправнички стаж и стручни испит здравствених радника и здравствених сарадника

Члан 69.

Здравствени радници и здравствени сарадници не могу самостално обављати послове здравствене делатности док не обаве приправнички стаж и положи стручни испит.

Здравствена установа утврђује број здравствених радника које на основу критеријума министарства надлежног за послове здравља прима ради обављања приправничког стажа.

Приправнички стаж за здравствене раднике и здравствене сараднике са високом стручном спремом траје годину дана, а за здравствене раднике и здравствене сараднике са вишом и средњом стручном спремом, шест месеци.

Здравствени радници и здравствени сарадници по завршеном приправничком стажу, док не положи стручни испит, а најдуже годину дана, могу обављати одређене послове здравствене заштите утврђене општим актом здравствене установе.

Члан 70.

Приправнички стаж се изводи по утврђеном програму кроз практичан рад.

Приправнички стаж се обавља у здравственим установама и другим облицима обављања здравствене делатности под непосредним надзором здравственог радника, односно здравственог сарадника који има најмање две године радног искуства након положеног стручног испита.

Послове утврђивања испуњености услова за обављање приправничког стажа у другим облицима обављања здравствене делатности, као поверене послове, обавља завод за заштиту здравља.

Здравствена установа води евиденцију и врши надзор над доследним спровођењем програма приправничког стажа здравствених радника и здравствених сарадника.

Члан 71.

По истеку приправничког стажа здравствени радници и здравствени сарадници дужни су да положи стручни испит у року од једне године.

Стручни испит здравствених радника, односно здравствених сарадника, полаже се пред испитном комисијом коју образује министарство надлежно за послове здравља.

Организовање и обављање полагања стручних испита здравствених радника и здравствених сарадника са високом стручном спремом обавља министарство надлежно за послове здравља, а за здравствене раднике и здравствене сараднике са средњом и вишом стручном спремом, као поверене послове, обавља завод за заштиту здравља.

Члан 72.

План и програм практичног рада и обуке за приправнике здравствене раднике и здравствене сараднике, организацију полагања стручних испита, састав и рад испитних комисија, садржај стручних испита, образац записника о полагању стручних испита, образац уверења о положеном стручном испиту, образац и начин вођења приправничке књижице и начин полагања стручног испита, прописује министарство надлежно за послове здравља.

Члан 72а

Здравственим радницима и здравственим сарадницима који су приправнички стаж или део стажа обавили у иностранству министарство надлежно за послове здравља може на њихов захтев признати приправнички стаж или део стажа под условом да програм обављеног приправничког стажа одговара програму приправничког стажа у складу са овим законом.

3. Стручно усавршавање и специјализација здравствених радника и здравствених сарадника

Члан 73.

Здравствени радници и здравствени сарадници имају право и дужност да стално прате развој медицинских и других наука и да се стручно усавршавају.

Здравствена установа доноси план стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника, и обезбеђује услове за његово остваривање.

План стручног усавршавања из става 2. овог члана здравствена установа доноси у складу са програмом иновације знања који, на предлог одговарајућих факултета и референтне здравствене установе, доноси министарство надлежно за послове здравља.

Члан 74.

Здравствени радник и здравствени сарадник са високом школском спремом може се специјализовати ако има завршен приправнички стаж и положен стручни испит.

Здравствени радник са високом стручном спремом може се, после завршене специјализације, усавршавати у ужој специјалности.

Одобравање специјализације и ужих специјализација врше здравствене установе и друга правна и физичка лица која обављају здравствену делатност у складу са планом који доноси министарство надлежно за послове здравља.

Одобравање специјализације и уже специјализације за незапосленог здравственог радника са високом стручном спремом врши Министарство надлежно за послове здравља.

На решење, односно акт о одобравању специјализација и ужих специјализација из става 3. овог члана, министарство надлежно за послове здравља даје сагласност.

Планом из става 3. овог члана утврђују се број специјализација и ужих специјализација, критеријуми и ближи услов за одобравање специјализација и ужих специјализација, као и начин и поступак за одобравање специјализација за незапослене здравствене раднике.

Члан 75.

Специјализације и уже специјализације у делу програма у којем се остварује теоријска и практична настава у одређеном трајању спроводи се на одговарајућем факултету, а у осталом делу програма у здравственој установи која испуњава одређене услове.

Здравственом раднику који је пре одобрења специјализације провео на раду одређено време у здравственој установи из става 1. овог члана, министарство надлежно за послове здравља може признати проведено време у специјалистички стаж уколико испуњава услове предвиђене програмом специјализације у складу са овим законом.

Врсте, програме, трајање специјализација и ужих специјализација, начин обављања стажа и полагања испита, састав и рад испитних комисија, услове које испуњавају здравствене установе за обављање стажа и образац индекса и дипломе, ближе услове и начин признавања специјалистичког стажа утврђује министарство надлежно за послове здравља по претходно прибављеном мишљењу одговарајућих факултета.

Члан 76.

Здравствени радник односно здравствени сарадник који је завршио одговарајућу школу, факултет и специјализацију у иностранству, као и здравствени радник односно здравствени сарадник страни држављанин, могу обављати послове здравствене делатности ако нострификују диплому.

Нострификација дипломе из става 1. овог члана врши се у складу са законом.

Члан 77.

Доктори медицине, доктори стоматологије и дипломирани фармацеути који имају најмање 12 година рада у здравственој делатности, положен специјалистички испит, стручне и научне радове, могу поднети захтев, односно бити предложени за добијање назива примаријус, као стручно признање.

Ближе услове за добијање назива примаријус прописује министарство надлежно за послове здравља.

Назив примаријус додељује министарство надлежно за послове здравља, по претходно прибављеном мишљењу Српског лекарског друштва, односно Фармацеутског друштва Србије.

VI a ЛЕКАРСКА, ОДНОСНО ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА

Члан 77а

Ради унапређења услова за обављање професије лекара и фармацеута, заштите њихових интереса и интереса грађана у пружању здравствене заштите, као и ради остваривања других циљева, оснивају се, у складу са овим законом:

- 1) Лекарска комора;
- 2) Фармацеутска комора.

Чланови Лекарске коморе су доктори медицине и доктори стоматологије који обављају послове лекарске професије (у даљем тексту: лекари).

Чланови Фармацеутске коморе су дипломирани фармацеути и дипломирани фармацеути - медицински биохемичари који обављају послове фармацеутске професије (у даљем тексту: фармацеути).

Лекарска, односно Фармацеутска комора (у даљем тексту: комора) је правно лице са седиштем у Београду.

Чланство у комори обавезно је за лица из ст. 2. и 3. овог члана.

Члан 77б

Комора, у складу са законом, обавља следеће послове:

- 1) утврђује професионална права и дужности и етичке норме понашања лекара, односно фармацеута у обављању здравствене делатности и заступа њихове интересе;
- 2) даје мишљење на програме приправничког стажа, специјализација и ужих специјализација, иновације знања и провере оспособљености лекара, односно фармацеута за примену савремених достигнућа и прати садржаје и остваривање програма образовних установа здравствене струке;
- 3) учествује у спровођењу надзора над стручним радом лекара и фармацеута и у утврђивању стручних доктрина и упутстава;
- 4) води именик лекара, односно фармацеута који обављају приватну праксу и по пријави врши упис у именик и о томе доноси решење, на основу доказа о испуњености прописаних услова за обављање здравствене делатности;
- 5) води евиденцију чланова коморе;
- 6) даје одобрење за примену метода и поступака традиционалне медицине у здравственој заштити и врши проверу стручне оспособљености лекара, односно фармацеута за њихово обављање;
- 7) организује судове части за утврђивање повреда професионалне дужности и одговорности лекара, односно фармацеута, као и за изрицање мера за те повреде;
- 8) посредује у споровима између лекара, односно фармацеута и између лекара, односно фармацеута и грађана;
- 9) уређује садржај и начин издавања лекарских уверења и давања стручних мишљења;
- 10) обавља и друге послове у остваривању циљева ради којих се оснива.

У остваривању послова из става 1. овог члана, комора сарађује са Српским лекарским друштвом, Друштвом фармацеута Србије, факултетима здравствене струке и референтним здравственим установама.

Организација и начин обављања послова из става 1. овог члана ближе се одређује статутом и општим актима коморе.

Решење о упису у именик из става 1. тачка 4) овог члана, доноси огранак коморе на захтев лекара, односно фармацеута.

О жалби на решење из става 4. овог члана, решава директор коморе.

Члан 77в

Комора има огранке као своје организационе јединице, који се образују за подручје утврђено статутом коморе.

Органи коморе су: скупштина коморе, управни одбор, надзорни одбор и директор коморе.

Скупштина коморе организује се на начин који обезбеђује заступљеност свих огранака, као и равноправно одлучивање представника лекара, односно фармацеута који обављају приватну праксу о питањима приватне лекарске, односно фармацеутске праксе.

У скупштини коморе образују се два већа:

- 1) Веће лекара, односно фармацеута у државним здравственим установама, и
- 2) Веће лекара, односно фармацеута који обављају приватну праксу.

Односи у комори, послови и задаци и заступање и представљање коморе, права и дужности чланова коморе, надлежности скупштине, већа и других органа коморе, број и састав чланова скупштине и већа, начин избора и опозива чланова скупштине, број и састав, услови и начин избора органа скупштине, број огранака коморе, подручје за које се организује огранак, надлежност, организација и органи огранка и његово седиште, обављање стручних послова за комору и друга питања неопходна за рад коморе уређују се статутом коморе, у складу са законом.

Комора стиче средства за рад од : чланарине, накнада за упис у именик, легата, поклона и из других извора.

На статут коморе и друге опште акте коморе сагласност даје министарство надлежно за послове здравља.

Надзор над законитошћу рада коморе врши министарство надлежно за послове здравља.

Члан 77г

Ради решавања спорова између лекара, односно фармацеута (у даљем тексту: члан коморе) и између члана коморе и грађана, у вези са обављањем професије, орган коморе утврђен статутом именује посредника. Да би се извршило посредовање неопходно је да се странке у спору сагласе о личности посредника.

Поступак посредовања окончава се измирењем, односно споразумом странака у спору или констатацијом да посредовање није успело.

Комора може покренути поступак против свог члана пред судом части, у складу са овим законом, ако на основу чињеница до којих дође у поступку посредовања, из притужби грађана или из других околности произилази да је он учинио повреду професионалне дужности и угледа члана коморе.

Члан 77д

За утврђивање повреда професионалне дужности и угледа члана коморе, утврђивање одговорности и изрицања мера за те повреде образују се у комори судови части првог и другог степена.

За повреде професионалне дужности и угледа члана коморе може се изрећи једна од мера:

- 1) јавна опомена;
- 2) новчана казна у висини од 20% од просечне месечне зараде запослених остварене у Републици, у трајању од једног до шест месеци;
- 3) привремена забрана обављања одређених послова позива лекара, односно фармацеута;
- 4) привремена забрана вршења позива лекара, односно фармацеута.

Мере из става 2. тач. 3) и 4) овог члана могу се изрећи за теже повреде професионалне дужности и угледа члана коморе, утврђене општим актом коморе.

Мера из става 2. тач. 3) и 4) овог члана, не може трајати краће од једног месеца ни дуже од једне године, а у изузетним случајевима може трајати и до пет година.

О жалбама против одлуке суда части првог степена решава суд части другог степена.

Против другостепене одлуке којом је изречена мера из става 2. тач. 3) и 4) овог члана, члан коморе може поднети захтев за судску заштиту окружном суду надлежном према месту у коме члан коморе обавља делатност, у року од 15 дана од пријема другостепене одлуке.

Члан 77ђ

У поступку пред судом части сходно се примењују одговарајуће одредбе закона којим је уређен кривични поступак, ако овим законом није друкчије одређено.

У поступку пред окружним судом по захтеву за судску заштиту сходно се примењују одредбе закона којим је уређен управни спор, ако овим законом није друкчије одређено.

Ако окружни суд установи да је захтев основан поништиће одлуку суда части о изреченој мери.

Члан 77е

Застарелост покретања поступка пред судом части наступа истеком једне године од дана учињене повреде професионалне дужности и угледа члана коморе, а ако та повреда има обележје кривичног дела од дана сазнања за извршено кривично дело.

Застарелост извршења мере наступа по истеку шест месеци од дана правоснажности одлуке о изреченој мери.

Застарелост се прекида сваком радњом која се предузима ради покретања поступка пред судом части или извршења мере.

После сваког прекида рок застарелости почиње поново да тече, с тим да она настаје у сваком случају када протекне два пута онолико времена колико се по овом закону тражи за застарелост покретања поступка, односно извршење изречене мере.

VII. УЗИМАЊЕ И ПРЕСАЂИВАЊЕ ОРГАНА И ДЕЛОВА ЉУДСКОГ ТЕЛА, УТВРЂИВАЊЕ УЗРОКА СМРТИ И ОБДУКЦИЈА УМРЛИХ ЛИЦА

Члан 78.

Органи, ткива и ћелије, као делови људског тела, могу се узимати и пресађивати само ако је то медицински оправдано односно ако је то најповољнији начин лечења лица и ако су испуњени услови предвиђени законом.

Члан 79.

За пресађивање се могу узети делови тела умрлог лица.

Од живих лица може се узети за пресађивање само коштана срж, а изузетно један од парних органа, део јетре, гуштераче и коже, ако се утврди одговарајућа подударност делова тела.

Министарство надлежно за послове здравља прописује ближе медицинске критеријуме, начин и поступак утврђивања смрти лица чији део тела се може узети ради пресађивања.

Члан 80.

Делови тела не могу се узимати ако се умрло лице за живота изричито, у писменом облику, томе противило.

Члан 81.

Делови тела живог лица могу се узимати ради пресађивања само уз пристанак пунолетног, душевно здравог и пословно способног лица и ако се тиме очигледно не доводи у опасност живот даваоца и његово здравље не излаже ризику трајног или тежег оштећења.

Пристанак из става 1. овог члана даје се у писменом облику.

Члан 82.

Делови људског тела могу се пресађивати само уз писмени пристанак примаоца, односно његовог родитеља или старатеља ако је прималац малолетно односно душевно оболело лице.

Члан 83.

Утврђивање смрти, узимање, чување, типизација и пресађивање делова људског тела врши се у здравственим установама, које испуњавају услове у погледу кадрова, опреме и простора које прописује министарство надлежно за послове здравља.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује министарство надлежно за послове здравља.

Члан 84.

Послове сакупљања, обраде и размене података значајних за пресађивање делова људског тела организује и спроводи здравствена установа коју одреди министарство за послове здравља.

Члан 84а

Људско тело и делови тела умрлог лица могу се узети за обављање наставе на факултетима здравствене струке само уз сагласност породице и ако се умрло лице за живота није томе противило.

Члан 85.

За свако умрло лице утврђује се време и узрок смрти. Утврђивање времена и узрока смрти може вршити само доктор медицине.

За лица умрла у здравственој установи узрок смрти утврђује се у здравственој установи и о томе обавештава надлежни општински орган.

Надлежни орган општине одређује доктора медицине за стручно утврђивање времена и узрока смрти умрлих изван здравствене установе и издавање потврде о смрти.

Средства за преглед умрлих лица и стручно утврђивање времена и узрока смрти за лица умрла ван здравствене установе обезбеђују се у буџету општине.

Члан 86.

Као посебна мера утврђивања узрока смрти умрлих лица врши се и обдукција.

Обдукција се врши обавезно на лешу:

- 1) лица умрлог у здравственој установи ако није утврђен тачан узрок смрти;
- 2) лица умрлог пре истека 48 часова од почетка лечења;
- 3) на захтев доктора медицине који је лечио лице које је умрло;
- 4) на захтев доктора медицине одређеног од стране надлежног органа скупштине општине за утврђивање узрока смрти;
- 5) када је то од посебног значаја за заштиту здравља грађана или када то налажу епидемиолошки и санитарни разлози;
- 6) на захтев члана уже породице умрлог лица.

Трошкове обдукције умрлог лица сноси обвезник плаћања трошкова лечења умрлог лица.

Умрло лице сахрањује се након што је смрт утврђена и по правилу у времену од 24 до 48 часова од настанка смрти.

Изузетно, на основу посебног захтева санитарне инспекције, сахрана се може обавити и пре истека рока од 24 часа, односно после рока од 48 часова.

Начин и поступак за утврђивање времена и узрока смрти умрлих лица и за обдукцију леша, као и за поступање са деловима људског тела који су хируршким захватом или на други начин одстрањени прописује министарство надлежно за послове здравља.

VIII ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ О РАДУ ВАН РАДНОГ ОДНОСА

Члан 86а

Здравствена установа, други облик обављања здравствене делатности, односно друго правно лице које обавља здравствену делатност, могу за обављање одређених послова, за које се не заснива радни однос, да закључе уговор са одређеним лицем, и то:

- 1) уговор о волонтерском раду;
- 2) уговор о допунском раду.

Уговори из става 1. овог члана закључују се у писаном облику и садрже нарочито: врсту, начин, време трајања посла и начин утврђивања накнаде за рад, у складу са законом и општим актом.

Здравствена установа води евиденцију о закљученим уговорима из става 1. тачка 1) овог члана.

Запослени у здравственој установи, обавезан је да обавести директора здравствене установе о уговору из става 1. тачка 2) овог члана, који је закључио са другим послодавцем, о чему здравствена установа води евиденцију.

Здравствена установа, други облик обављања здравствене делатности, односно друго правно лице које обавља здравствену делатност, води евиденцију о уговорима из става 1. тачка 2) овог члана, које су закључили са лицима у радном односу код другог послодавца.

Здравствена установа, други облик обављања здравствене делатности, односно друго правно лице које обавља здравствену делатност, обавезни су да по закључењу уговора из става 1. тачка 2) овог члана, доставе примерак тог уговора, министарству надлежном за послове здравља на евидентирање.

Члан 86б

Лице са којим је закључен уговор у смислу члана 86а овог закона остварује права из обавезног социјалног осигурања за случај повреде на раду и професионалне болести, у складу са законом.

Доприноси из става 1. овог члана плаћају се у складу са законом.

1. Волонтерски рад

Члан 86в

Здравствена установа, други облик обављања здравствене делатности, односно друго правно лице које обавља здравствену делатност, може да закључи уговор о волонтерском раду:

1) са незапосленим здравственим радником, односно здравственим сарадником, ради обављања приправничког стажа и полагања стручног испита;

2) са незапосленим здравственим радником који жели да се стручно усаврши и стекне посебна знања и способности за рад у својој струци, односно обави специјализацију за време утврђено програмом усавршавања, односно специјализација.

Здравствена установа, други облик обављања здравствене делатности, односно друго правно лице које обавља здравствену делатност, може здравственим радницима, односно здравственим сарадницима из става 1. овог члана да обезбеди накнаду за рад и друга права у складу са законом и општим актом.

2. Допунски рад

Члан 86г

Запослени здравствени и други радник у здравственој установи, другом облику обављања здравствене делатности, односно другом правном лицу које обавља здравствену делатност (послодавац) код кога ради пуно радно време, може да ради још код једног послодавца, највише до једне половине пуног радног времена.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 87.

Новчаном казном до 10.000 нових динара казниће се за прекршај здравствена установа ако:

1. не пружи здравствену заштиту у оквиру своје делатности свим грађанима (члан 9. став 4);

2. не упути грађанина у другу одговарајућу здравствену установу (члан 9. став 6);

3. не обезбеди минимум здравствене заштите за време штрајка у смислу члана 9. став 7. овог закона;

4. ако изврши хируршку или другу медицинску интервенцију без претходног пристанка одређеног лица (члан 10. став 1);

5. не укаже лицима из члана 10. став 4. овог закона на последице које могу да настану због одбијања медицинске интервенције;

6. ако грађанина не упозна са документацијом о његовом здравственом стању или га не обавести о стању његовог здравља (члан 11. став 3);

7. отпочне са радом и обавља здравствену делатност без оцене испуњености прописаних услова (члан 18);

8. не води медицинску документацију и евиденцију и не доставља одговарајуће извештаје надлежном заводу за заштиту здравља (члан 20. став 1);

9. у спровођењу здравствене заштите не поступа у складу са чланом 22. став 2. овог закона;

9а. врши рекламирање и оглашавање стручно медицинских поступака и метода у здравственој заштити у средствима јавног информисања (члан 40а);

10. утврди цену здравствене услуге и програма рада мимо критеријума и мерила из члана 46. овог закона;

10а. примењује методе и поступке у здравственој заштити које нису уведене на начин прописан у члану 66. овог закона;

11. не донесе план стручног усавршавања и специјализације здравствених радника и здравствених сарадника или не обезбеди услове за његово остваривање (члан 73. став 2);

12. не изврши обдукцију на лешу у случајевима из члана 86. овог закона;

13. не усагласи организацију и општа акта са овим законом;

14) не води евиденцију (члан 86а ст. 3, 4. и 5);

15) закључени уговор о допунском раду, не достави на евидентирање министарству надлежном за послове здравља (члан 86а став 6).

За радње из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице здравствене установе новчаном казном до 1.000 нових динара.

Члан 88.

Новчаном казном до 10.000 нових динара казниће се за прекршај друго правно лице које обавља здравствену делатност ако:

1. отпочне обављање здравствене делатности без утврђености испуњености услова за обављање делатности (члан 18);

2. не води медицинску документацију и евиденцију и не доставља одговарајуће извештаје надлежном заводу за заштиту здравља (члан 20. став 1);

2а. врши рекламирање и оглашавање стручно медицинских поступака и метода у здравственој заштити у средствима јавног информисања (члан 40а);

2б. отпочне са применом метода и поступака традиционалне медицине супротно одредби члана 77б став 1. тачка б) овог закона;

3. утврди цену здравствене услуге односно програма рада мимо критеријума и мерила из члана 46. овог закона;

4. примењује методе и поступке у здравственој заштити које нису уведене на начин прописан у члану 66. овог закона;

5) не води евиденцију (члан 86а ст. 4. и 5);

6) закључени уговор о допунском раду, не достави на евидентирање министарству надлежном за послове здравља (члан 86а став 6).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице тог друштвеног правног лица новчаном казном у износу до 1.000 нових динара.

Члан 89.

Новчаном казном до 1.000 нових динара казниће се за прекршај здравствени радник који обавља здравствену делатност ако:

1. не укаже хитну медицинску помоћ (члан 9. став 5);

2. изврши хируршке или друге медицинске интервенције без претходног пристанка одређеног лица (члан 10);

3. обавља здравствену делатност супротно одредби члана 18. овог закона;

4. не води медицинску документацију и евиденцију и не доставља одговарајуће извештаје надлежном заводу за заштиту здравља (члан 20);

4а. врши рекламирање и оглашавање стручно-медицинских поступака и метода у здравственој заштити у средствима јавног информисања (члан 40а);

46. отпочне са применом метода и поступака традиционалне медицине супротно одредби члана 77б став 1. тачка б) овог закона;

5. утврди цену здравствених услуга мимо критеријума и мерила из члана 46. овог закона;

6. не потпише изјаву из члана 65. овог закона;

7. примењује методе и поступке у здравственој заштити које нису уведене на начин прописан у члану 66. овог закона;

8) не обавести директора здравствене установе о закљученом уговору о допунском раду (члан 86а став 4).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се здравствени радник предузетник новчаном казном до 5.000 нових динара.

Члан 90.

Новчаном казном до 1.000 нових динара казниће се за прекршај лице које пружа медицинске услуге а није здравствени радник односно здравствени сарадник у смислу овог закона или казном затвора до 60 дана (члан 67. овог закона).

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 91.

Здравствене установе, друга правна и физичка лица која у смислу овог закона обављају здравствену делатност ускладиће организацију, рад и општа акта, са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења општих аката из става 1. овог члана примењиваће се постојећи општи акти ако нису у супротности са овим законом.

Члан 92.

Средства у друштвеној својини којима располажу здравствене установе у Републици Србији осим средстава здравствених усанова чији су оснивачи предузећа односно грађани, су у државној својини са билансним стањем на дан 31. децембра 1991. године.

Члан 93.

Даном ступања на снагу плана мреже здравствених усанова, Република, град односно општина преузима оснивачка права на постојећим здравственим усановама за које је планом мреже здравствених усанова утврђено да их обавља одговарајући орган у Републици, граду и општини.

Члан 94.

У постојећим здравственим усановама, утврђеним планом мреже здравствених усанова, оснивач именује чланове управног и надзорног одбора.

Управни одбор дома здравља, апотеке, болнице, завода, завода за заштиту здравља, клинике и института има пет чланова од којих су два из здравствене установе, а апотекарске установе, здравственог центра, клиничко-болничког центра и клиничког центра седам чланова од којих су три из здравствене установе.

Надзорни одбор дома здравља, апотеке, болнице, завода, завода за заштиту здравља, клинике и института има три члана од којих је један из здравствене установе, а апотекарске установе, здравственог центра, клиничко-болничког центра и клиничког центра пет чланова од којих су два из здравствене установе.

Члан 95.

Средства здравствених усанова, осим средстава завода за заштиту здравља, завода за испитивање и контролу лекова и завода за трансфузију крви (изузев производње раствора и прибора за инфузију) могу се претварати у друге облике својине, у складу са законом.

Члан 96.

Ступањем на снагу овог закона престају да важе чл. 1. до 4. и чл. 133. до 207. Закона о здравственој заштити ("Службени гласник СРС", бр. 4/90 и 40/90 и "Службени гласник РС", број 44/91), чл. 34. до 53. и чл. 65. до 87. Закона о здравственој заштити ("Службени лист САП

Војводине", број 25/90 и "Службени гласник СРС", број 44/91), Закон о здравственој заштити и здравственој служби ("Службени лист САПК", број 1/87 и "Службени гласник РС", број 44/91).

Даном ступања на снагу прописа донетог на основу члана 20. став 2. овог закона престаје да важи Закон о евиденцијама у области здравствене заштите ("Службени гласник СРС", бр. 14/81 и 25/85 и "Службени гласник РС", број 44/91) и Закон о евиденцијама у области здравствене заштите ("Службени лист САПК", број 27/81 и "Службени гласник РС", број 44/91).

Даном ступања на снагу прописа донетог на основу члана 83. став 1. овог закона престаје да важи Закон о узимању и пресађивању делова људског тела у сврху лечења ("Службени гласник СРС", број 21/81), Закон о узимању и пресађивању делова људског тела за сврху лечења ("Службени лист САПК", број 45/83 и "Службени гласник РС", број 44/91) и Закон о узимању делова људског тела ради пресађивања ("Службени лист САП "Војводине", број 26/96).

Члан 97.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".